

PAM Pokrajinski
arhiv
Maribor

Moderna
arhivistika

Časopis arhivske teorije in prakse
Journal of Archival Theory and Practice

Letnik 4 (2021), št. 1 / Year 4 (2021), No. 1

Maribor, 2021

Pokrajinski arhiv Maribor

Moderna arhivistika

Časopis arhivske teorije in prakse
Journal of Archival Theory and Practice

Letnik 4 (2021), št. 1 / Year 4 (2021), No. 1

Maribor, 2021

VSEBINA

- Aleksander LAVRENČIČ** 1
Radiotelevizija Slovenija / Radiotelevision Slovenia
- Delo v arhivu Televizije Slovenija v času pandemije Covida-19**
Work in the Archives of Television Slovenia during the Covid-19 Pandemic
- Boštjan DORNIK** 13
Radiotelevizija Slovenija / Radiotelevision Slovenia
- Primerjalna analiza dela televizijskega arhiva med prvim in drugim valom epidemije Covid-19**
Comparative Analysis of Work at the Television Archives between the First and Second Wave of the COVID-19 Epidemic
- mag. Omer ZULIĆ** 25
Arhiv Tuzlanskog kantona, Tuzla, Bosna in Hercegovina / Archives of the Tuzla Canton, Tuzla, Bosnia and Herzegovina
- Cultural Activity of the Archives of the Tuzla Canton during the Sars-Cov-2 Pandemic**
Kulturna dejavnost Arhiva Tuzelskega kantona med pandemijo
- dr. Jasna POŽGAN** 40
State Archives for Međimurje, Štrigova, Croatia / Državni arhiv v Međimurju, Štrigova, Hrvaška
- Ivana POSEDI**
State Archives in Varaždin, Croatia / Državni arhiv v Varaždinu, Hrvaška
- Accessibility of Archival Records in Croatian and Slovenian Archival Legislation – a Comparison**
Dostopnost arhivskega gradiva v hrvaški in slovenski zakonodaji - primerjava
- dr. Yanna DIMITRIOU** 51
Ionian University, Corfu, Greece / Jonska univerza, Krf, Grčija
- Eleni SOCRATOUS**
University of Ioannina, Ioannina, Greece / Univerza Ioannina, Ioannina, Grčija
- Emmanuil DRAKAKIS**
Ionian University, Corfu, Greece / Jonska univerza, Krf, Grčija
- The Corfu Criminal Court Archive: Recording, Impressing and Studying the Phenomenon of Violence and Justice in the Ionian State (1815-1864)**
Arhiv krfskega kazenskega sodišča: popisovanje in raziskovanje nasilnih dejanj in sojenja v Združenih državah Jonskih otokov (1815-1864)

- dr. Bogdan Florin POPOVICI** 66
Romanian National Archives, Brasov, Romania / Romunski državni arhiv, Brasov, Romunija
- Is There a Place for Records Systems in Archival Description?**
Ali je pri arhivskem popisovanju prostor za dokumentni sistem?
- Petra ISKRA** 74
Radiotelevizija Slovenija / Radiotelevision Slovenia
- Izzivi priprave klasifikacijskega načrta arhivskih enot javnega zavoda RTV Slovenija, s poudarkom na izkušnjah televizijskega arhiva**
Challenges of Creating the Archival Units Classification Plan of the RTV Slovenia Public Institution, Focusing on the Experience of the Television Archives
- mag. Hedvika ZDOVC, Anja PRŠA** 86
Zgodovinski arhiv Celje, Slovenija / Historical Archives Celje, Slovenia
- »Kje jih lahko najdemo« - Hramba istovrstnih dokumentov pri različnih ustvarjalcih**
“Where Else Can We Find Them” - Storage of Identical Records by Different Creators
- Špela SEČNIK** 101
Alma Mater Europaea, ECM, Slovenija / Alma Mater Europaea, ECM, Slovenia
- Analiza obravnave in hrambe ene vrste gradiva v različnih inštitucijah: primer hrambe razglednic, fotografij in spisovnega gradiva kot del arhivskega gradiva v arhivih in muzejskega gradiva v muzejih**
Analysis of Processing and Storing same Material in Different Institutions: the Example of Storing Postcards, Photographs and Documents as Archival and Museum Material

Prejeto / Received: 06. 09. 2021

1.01 Izvirni znanstveni članek

1.01 Original scientific article

DELO V ARHIVU TELEVIZIJE SLOVENIJA V ČASU PANDEMIJE COVIDA-19

Aleksander LAVRENČIČ

Radiotelevizija Slovenija, Ljubljana, Slovenija

aleksander.lavrencic@rtvslo.si

Izvleček:

Razprava obravnava spremembe v načinu dela v Arhivu Televizije Slovenija v času pandemije covid-19. Namen raziskave je ugotoviti, kako je uvedba dela od doma vplivala na način dela v arhivu. Pri raziskavi je bila uporabljena metoda anketiranja zaposlenih v arhivu TV Slovenija in statistična obdelava podatkov o iskanju posnetkov od doma. Rezultati raziskave so pokazali, da je bilo delo od doma izvedeno uspešno, da je bila večina zaposlenih z delom od doma zadovoljna in pripravljena opravljati delo od doma tudi v normalnih razmerah. Raziskava omogoča zaposlenim in delodajalcem sprejemati lažje in pravilne odločitve o novih oblikah dela, ki bodo ustrezne in zadovoljive za obe strani.

Ključne besede:

arhivi, avdiovizualni arhivi, Radiotelevizija Slovenija, delo od doma, covid-19

Abstract:

Work in the Archives of Television Slovenia during the Covid-19 Pandemic

This paper deals with changes in the way of working in the Archives of Television Slovenia during the Covid-19 pandemic. The purpose of the research is to determine how the introduction of work from home affected the way of working in the archives. The research used the method of surveying employees in the archives and statistical processing of data on the search for records from home. The results of the survey showed that work from home was carried out successfully and that most employees were satisfied and that they are willing to continue in such manner even under normal conditions. The research enables employees and employers to make easier and correct decisions when deciding on new forms of work that will be appropriate and satisfactory for both parties.

Key words:

archives, audio-visual archives, Radiotelevizija Slovenija, work from home, Covid-19

1. Uvod

Vedno znova smo arhivisti ugotavljali, kako bomo z digitalizacijo omogočili lažji dostop uporabnikom do arhiva in arhivskega gradiva. V času pandemije covida-19 pa smo se soočili z novim paradoksom. Arhivsko gradivo je prišlo do zaposlenih v arhivih, ki so delo opravljali od doma. Namen našega prispevka je opisati delo arhivistov od doma in delo, ki so ga ta čas opravljali zaposleni v arhivu v matični delovni organizaciji. V času pandemije covida-19 so se v prostorih Radiotelevizije Slovenija še vedno opravljala dela pri digitalizaciji arhivskega gradiva, delo z naročniki in izposoja arhivskega gradiva. Nekatera dela so zaradi pandemije covida-19 potekala v okrnjeni obliki. V razpravo smo združili tri raziskave: anketo med zaposlenimi v Arhivu Televizije Slovenija (odslej TV Slovenija), analizo iskanja posnetkov za uporabnike in možnosti neposrednega pošiljanja digitaliziranih posnetkov ter anketo, izvedeno med uslužbenci arhiva, ki so opravljali delo od doma. V prvo anketo (Lavrenčič, 2021a), ki je potekala v času drugega vala epidemije, smo vključili vseh devetnajst delavcev v arhivu, v drugo (Lavrenčič, 2021b) pa samo tiste delavce, ki so opravljali delo od doma (štirinajst delavcev).

Jeseni 2020 smo izvedli raziskavo med delavci, zaposlenimi v Arhivu TV Slovenija, ki so v času epidemije covida-19 delali od doma. Namen naše raziskave je bil pregled trimesečnega dela dokumentalistov raziskovalcev od doma in predstavitev težav, ki so se pojavile pri njihovem delu. Cilj raziskave je bilo odpravljanje težav, ki so se pojavile pri delu od doma. Odpravljanje težav bo omogočilo bolj kakovostno delo v prihodnosti in večji izkoristek delovnih zmogljivosti. Namen druge raziskave je bil ugotavljanje uspešnosti dela od doma v hibridnih arhivih, kakršen je tudi Arhiv TV Slovenija.

Rezultati ankete so bili predstavljeni na mednarodni konferenci visokošolske ustanove Alma Mater Europeana – Evropski center Maribor (Lavrenčič, 2021a). Poleg tega smo pripravili tudi analizo dela od doma s primeri posameznih težav in prednosti. Analiza dela s posebnim poudarkom na iskanju arhivskega gradiva o Turističnem društvu Celje bo predstavljena na zborovanju Arhivskega društva Slovenije (Lavrenčič, 2021b). Po uradnem razglasu konca epidemije so se zaposleni vrnili na delo v matične pisarne, zato smo jih poleti 2021 ponovno anketirali in povprašali za njihovo mnenje o delu od doma in o pripravljenosti za delo od doma tudi izven časa izrednih razmer. Vprašalnike smo tokrat poslali samo zaposlenim, ki so dejansko opravljali delo od doma.

Pri izvedbi raziskave smo uporabili naslednjo metodologijo:

- analizirali smo starejši članek o delu dokumentalistov raziskovalcev od doma, ki ga je mag. Ciril Gale leta 2012 predstavil na posvetovanju o tehničnih in vsebinskih problemih sodobne arhivistike v Radencih in z avtorjem opravili intervju osem let kasneje;
- pregledali in analizirali smo razpoložljivo literaturo in zakonodajo o delu od doma;
- pregledali in analizirali smo razpoložljivo literaturo o koronavirusni bolezni covid-19;
- statistično smo pregledali uspešnost dela od doma pri iskanju arhivskega gradiva;
- izvedli smo anketo o delu od doma med zaposlenimi v arhivu (jesen 2020);
- ponovno smo izvedli anketo o delu od doma med zaposlenimi, ki so to delo opravljali v obdobju september 2020–junij 2021.

Pri izvedbi raziskave smo bili omejeni z majhnim številom ljudi, zaposlenih v Arhivu TV Slovenija, zato smo tudi izpustili demografska vprašanja, saj s tem ne bi zajamčili anonimnosti odgovorov. Raziskave so potekale v času izoliranosti zaradi covid-19, zato smo intervju izvedli po elektronski pošti. Delo smo opravljali v času negotovosti in v času, ko so posledice covidne krize zgolj napovedane, ne pa tudi še raziskane. Tudi druga raziskava je potekala v času, ko je družbi ponovno grozilo povečanje okužb in s tem sprejetje ukrepov, ki bi spet omejili javno življenje.

2. Pregled teoretičnih izhodišč in raziskav oziroma literature

V nasprotju z delom od doma zaradi izjemnih okoliščin velja za delo od doma v normalnih razmerah, da opravljanje dela od doma prinaša koristi obema pogodbenima stranema, tako delodajalcu kot delojemalcu (Thorstensson, 2020). Raziskave so pokazale, da je delo od doma povečalo produktivnost v primerjavi z delom v pisarni, če so bili izpolnjeni pogoji, ki so bili navedeni v pogodbi, in pogoji glede primernosti prostorov za opravljanje dela. Hkrati pa so pokazale, da delo od doma ni primerno za nekatere oblike dela.

Glede na rezultate raziskave ima delo od doma prednosti in slabosti tako za zaposlene kot za njihove organizacije, saj nekatera dela v poslovnih procesih niso primerna za delo od doma, kar je zmanjšalo produktivnost nekaterih zaposlenih. Negativno je na produktivnost vplivalo pomanjkanje osebne komunikacije s sodelavci, saj je bilo težje dostopati do ljudi s prošnjami za pomoč in sodelovanje, odsotnost timskega okolja pa je privedla do zamud pri prejemanju kritičnih informacij (Thorstensson, 2020).

Gale (2012) je v razpravi, ki jo je predstavil v Radencih, kot vzroke za uvajanje dela od doma navedel pomanjkanje delovnega prostora, finančno krizo in razmišljanje o notranjih rezervah znotraj zavoda. Razvoj informacijske tehnologije je omogočil nove oblike dela od doma. Nuwer (2016) je opozorila na to, da količina dela od doma narašča, saj nove tehnologije omogočajo hitro komunikacijo in sodelovanje na velike razdalje. Gale (2012) je v razpravi opozoril tudi na neprimerno prakso gospodarskih subjektov, ki so začeli odpuščati »presežne delavce«, postopki »reševanja« pa so se velikokrat končali s poceni prodajo podjetja, od tega velikokrat tujim lastnikom. Predlagal je pristop k reševanju problema po majhnih korakih, izmed katerih je izpostavil delo na domu in personalizacijo iskanja vsebin. Opozoril je tudi na to, da bi morali imeti dokumentalisti za uspešno opravljanje dela od doma izpolnjene naslednje pogoje (Gale 2012):

- deležni bi morali biti zaupanja delodajalcev;
- doma imeti ustrezno opremo, to je računalnik za opravljanje dela;
- določene bi morale biti norme za opravljanje dela,
- zagotovljena bi morali biti kontrola kakovosti in kvantitete dela.

V evropskih avdiovizualnih arhivih so opravili več raziskav o vplivu epidemije covid-19 na delo v arhivih. Rezultati raziskav in objave so dostopne na spletni strani Mednarodne zveze televizijskih arhivov (FIAT/IFTA) in v spletni strokovni reviji View Journal (Close-Koenig et al 2020; Grayson, 2021; Grayson in Montserrat, 2021; Lopez de Solis, 2021). Arhivi so se morali hitro odzvati s prilagajanjem svojih storitev in dejavnosti. Zaradi varnosti osebja in uporabnikov je večina arhivov zaprla svoje stavbe. Seveda so številni televizijski arhivi samo del radiodifuznih zavodov in so morali upoštevati navodila vodstev organizacij, kot tudi nasvete in odredbe svojih vlad. V prednosti pri novih načinih dela tudi z oblikami dela od doma so bili arhivi, ki so že digitalizirali svoje zbirke. V nekaterih arhivih, ki na spremembe niso bili pripravljeni, pa je

prišlo tudi do odpuščanja delavcev (Grayson in Montserrat, 2020). Raziskava v evropskih televizijskih arhivih je pokazala, da je globalna pandemija desetletje digitalne preobrazbe strnila v nekaj mesecev (Drabczyk in Oomen, 2021).

3. Rezultati

Rezultati prve raziskave so pokazali, da so se anketiranci strinjali z nujnostjo dela od doma predvsem zaradi varnosti pred okužbo s covidom-19 (Lavrenčič, 2021a). Tretjina anketiranih ni imela težav z računalniško opremo, pri drugih pa so se pojavljale večje ali manjše težave, vendar je skoraj osemdeset odstotkov vprašanih navedlo, da se podobne težave pojavljajo tudi pri delu v pisarni. Računalniška oprema je torej vplivala na uspešnost delo od doma manj, kot bi lahko pričakovali. Večina sodelujočih v anketi je kot pozitivno ocenila, da so lahko z opravljanjem dela od doma bolje načrtovali in izkoristili prosti čas, večina tudi, da je delo od doma navkljub težavam povečalo njihovo delovno motivacijo in povečalo uspešnost dela od doma v primerjavi z delom v pisarni. Prav zaradi teh pozitivnih rezultatov dela od doma se je večina anketirancev tudi strinjala, da bo RTV Slovenija lahko razvila takšne oblike dela od doma, ki bodo koristile obema pogodbenima stranema, tako delojemalcu kot delodajalcu, tudi v normalnih razmerah, ki niso povezane z epidemijo covida-19.

Rezultati druge raziskave (Lavrenčič, 2021b) so pokazali, da bi v popolnem digitalnem arhivu dokumentalist v celoti in neokrnjeno opravil delo od doma. V hibridnem arhivu smo ugotovili tri glavne značilnosti:

- dokumentalist lahko poišče izvorno digitalno gradivo in digitalizirano gradivo; gradivo si lahko ogleda in ga pošlje uporabniku v uporabo;
- dokumentalist lahko poišče podatke o gradivu na analognih nosilcih, ki so dostopni v računalniškem popisu, in te podatke posreduje uporabniku ali arhivarju, ki ga poišče v arhivu in preda uporabniku;
- dokumentalist ne more poiskati podatkov na kartotečnih karticah, ker ni fizično prisoten v prostorih arhiva.

Tretjo raziskavo smo izvedli zadnji teden avgusta 2021. Med zaposlenimi v Arhivu TV Slovenija, ki so opravljali delo od doma v prvem ali drugem valu epidemije, smo izvedli kratko anketo o njihovih pogledih na delo od doma in o njihovih izkušnjah z delom od doma. Zaradi majhnega števila anketirancev smo se izognili demografskim vprašanjem in na ta način zagotovili anonimnost sodelujočih v anketi (na vprašanja je odgovorilo deset od štirinajstih anketirancev). V anketi so nas zanimali odgovori na naslednja vprašanja:

- Ali lahko ocenite, kako je delo od doma primerno za vaše delovno mesto in delovne naloge?
- Ali lahko ocenite pomembnost ukrepa dela od doma za zmanjšanje posledic epidemije covida-19?
- Ali bi bili pripravljeni opravljati delo od doma tudi v času izven kriznih ukrepov oziroma epidemije?
- Kakšno obliko dela od doma bi najraje izbrali?
- Katere so po vašem mnenju prednosti in slabosti dela od doma? Prosim, razmislite in napišite (neomejeno število besed).
- Ali menite, da se bodo oblike in količine dela od doma v prihodnosti povečale?
- Ali menite, da bi delo od doma povečalo delovno motivacijo?

Pri ocenjevanju primernosti delovnega mesta in delovnih nalog za delo od doma smo prejeli naslednje odgovore. Delovno mesto in delovne naloge so:

- zelo primerne za delo od doma (5 odgovorov);
- primerne za delo od doma (4 odgovori);
- niti primerne, niti neprimerne (1 odgovor);
- neprimerne za delo od doma (0 odgovorov);
- zelo neprimerne za delo od doma (0 odgovorov);
- ne znam oceniti (0 odgovorov).

Pri ocenjevanju pomembnosti ukrepa dela od doma za zmanjšanje posledic epidemije covid-19 smo prejeli naslednje odgovore. Ukrep dela od doma je bil za zmanjšanje posledic epidemije:

- zelo pomemben (8 odgovorov);
- pomemben (1 odgovor);
- niti pomemben/niti nepomemben (1 odgovor).

Na vprašanje ali bi bili pripravljeni opravljati delo od doma tudi v času izven kriznih ukrepov oziroma epidemije, smo prejeli naslednje odgovore:

- z velikim zadovoljstvom (5 odgovorov);
- z zadovoljstvom (3 odgovori);
- z nezadovoljstvom (1 odgovor);
- z velikim nezadovoljstvom (1 odgovor).

Na vprašanje, kakšno obliko dela od doma bi najraje izbrali, smo prejeli naslednje odgovore:

- stalno delo od doma (0 odgovorov);
- večinoma od doma, npr. štiri tedni doma, en teden v službi (7 odgovorov);
- izmenično polovično – en teden doma, drugi v službi (0 odgovorov);
- večinoma v službi – npr. štiri tedni v službi, en teden doma (1 odgovor);
- samo v službi (1 odgovor);
- drugo (1 odgovor): *Predlog o deljenem tednu (npr. trije dnevi doma, dva v službi).*

Anketirance smo prosili tudi, naj opišejo, katere so po njihovem mnenju prednosti in slabosti dela od doma. Prejeli smo naslednje odgovore:

- *Verjetno se bo v prihodnosti povečal obseg.*
- *Prihranek časa pri prevozu na delo, večja motivacija doma – za razliko od pisarne s stalnimi distrakcijami; slabost – če ni discipline, lahko osemurni delavnik razpotegneš čez cel dan.*
- *Doma je bolj mirno in se več naredi.*
- *Prednosti: prihranek časa z vidika vožnje, večja učinkovitost, prihranek za podjetje za vidika plačevanja potnih stroškov. Slabosti: vseh zadolžitev ni*

mogoče opraviti od doma, omejeno osebno reševanje morebitnih težav pri delu in dostopnost arhiva.

- *Prednosti: preprečitev epidemije in manjši stroški dela. Slabosti: asocialnost, tanka meja med privatno in službeno.*
- *Lažje in nemoteno delo, večja organiziranost, manj motilnih elementov, vidni pozitivnejši rezultati.*
- *Pri mojem delu jih ni.*
- *Prednosti: več časa za delo, hkrati več časa za počitek (ni vsakodnevnega potovanja na delo in domov), stiki možni zaradi tehnoloških/digitalnih platform, manjkajoče lahko uredimo s kombiniranjem (en teden v službi, trije tedni doma ipd.), izrazitih slabosti ne vidim, vsemu se je mogoče prilagoditi.*
- *Večja učinkovitost, prihranek časa, v glavnem vse je boljše.*
- *Nisi v stiku s sodelavci in drugimi, že sprehod do službe je pomemben pri ohranjanju psihične in fizične kondicije.*

Na vprašanje, ali menijo, da se bodo oblike in količine dela od doma v prihodnosti povečale, smo prejeli naslednje odgovore:

- da (4 odgovorov);
- ne (0 odgovorov);
- ne znam oceniti (3 odgovori);
- drugo (3 odgovori): *Ne želim, da bi se povečale. / Da, za določene poklice. / Odvisno od delodajalca, če ne bo nadomestil delavca, ki je šel v pokoj, se bo količina dela verjetno povečala.*

Na vprašanje, ali menijo, da bi delo od doma povečalo delovno motivacijo, smo prejeli naslednje odgovore:

- da (6 odgovorov);
- ne (1 odgovor);
- ne znam oceniti (3 odgovori);
- drugo (0 odgovorov).

4. Razprava

Rezultati ankete, ki smo jo izvedli konec avgusta 2021 (zaradi dopustov se je zavlekla še v prvi teden septembra 2021), kar ustreza času med drugim in grozečim tretjim valom epidemije, so pokazali, da se delavci, ki so opravljali delo od doma, v glavnem strinjajo s tem, da njihovo delovno mesto ustreza pogojem za opravljanje dela od doma. Pri veliki večini anketiranih smo tudi prejeli odgovor, da je bilo organiziranje dela od doma pomemben ukrep, ki je pripomogel k zaježitvi epidemije. Velika večina bi delo od doma opravljala tudi v normalnih razmerah, ne samo izrednih. Kar pet vprašanih je odgovorilo, da bi to delo opravljalo z velikim zadovoljstvom, trije pa z zadovoljstvom. Samo dva bi bila s takšno obliko dela nezadovoljna – eden izmed teh dveh zelo nezadovoljen. Rezultati nam torej povedo, da bi se večina vprašanih strinjala z delom od doma tudi v času, ko niso razglašene izredne razmere. Pri odgovorih bi morali biti bolj pozorni tudi na starost posameznega zaposlenega, oddaljenost stalnega bivališča od doma, prometni položaj, zakonski stan, število otrok, velikost stanovanja in druge pogoje, zaradi katerih bi nekdo raje opravljal delo od doma. Kot smo že napisali, je odsotnost demografskih vprašanj zaradi manjšega števila udeleženih v anketi zagotavljala anonimnost. Ta je še posebej pomembna, saj po raziskavah, ki so jih opravili v tujini (Thorstensson, 2020), na zadovoljstvo z delom od doma oziroma na hkratno nezadovoljstvo pri delu v pisarni vplivajo tudi drugi dejavniki glede zadovoljstva pri opravljanju dela v pisarni oziroma dela od doma. Ti pa se lahko znotraj heterogene skupine zelo razlikujejo. V razpravo lahko vnesemo tudi predpostavko, da se pri vrednotenju pojavijo razlike zaradi različnih razdalj, ki jih morajo opraviti zaposleni za prihod v službo, različnimi vrstami prevoza in časa, ki ga porabijo za potovanje.

Zaposleni pa se ne bi odločili za stalno delo od doma. Največ, velika večina, bi se odločila za delo, ki bi večinoma potekalo od doma (v razmerju 4 : 1). Podobno je potekalo delo od doma tudi v dosednji praksi, ker so zaposleni opravljali delo na naročilnih (dopoldanska in popoldanska) ob prisotnosti v službeni pisarni. Nekateri bi se odločili tudi za vmesne različice, ki pa bi bile verjetno težko uresničljive, čeprav so bile v vprašalniku ponujene kot odgovor (delo od doma en teden, delo v službi štirje tedni), en anketiranec pa je sam predlagal razmerje tri dni doma, dva dni v službi (kot poteka delo pri nekaterih drugih poklicih). Samo eden je odgovoril, da bi opravljal delo stalno v službi.

Vprašani so izrazili mnenje, da se bodo oblike in količina dela od doma verjetno povečale, druga večja skupina se do vprašanja ni znala opredeliti. Večina je bila tudi mnenja, da bi delo od doma povečala motivacijo za delo, samo eden je bil mnenja, da se delovna motivacija ne bi povečala.

Glede na odgovore, ki so bili v celoti navedeni že zgoraj, lahko opravimo tudi okrnjeno SWAT-analizo prednosti in slabosti (brez priložnosti in groženj). Vse odgovore lahko razdelimo v dve skupini (glej tabelo 1). Anketiranci so v odgovorih izpostavili predvsem prednosti, le malo tudi slabosti. Kot prednosti so navedli nižje stroške dela, prihranek pri času in denarju zaradi prevozov, boljše prilagajanje delovnemu času in večji mir ter manj moteče delovno okolje. Med slabostmi pa so izpostavili, da ni mogoče vseh zadolžitvev opraviti od doma in da lahko pomanjkanje osebnih stikov povzroči negativne posledice. Opozorili so tudi na to, da morajo biti delavci pri delu od doma pri delu zelo disciplinirani in pozorni na razmejitve med službenim in zasebnim. V nasprotnem primeru povzroči pomanjkanje discipline povečan delovni urnik.

Tabela 1: Prednosti in slabosti dela od doma (vir: anketa 2021).

PREDNOSTI	SLABOSTI
Prihranek pri času in prevozu na delo	Pomanjkanje discipline poveča delovni urnik
Večja motivacija pri delu doma	Vseh zadolžitev ni mogoče opraviti od doma
Doma bolj mirno, zato se več naredi	Omejeno osebno reševanje morebitnih težav pri delu
Večja učinkovitost	Nedostopnost nekaterih delov arhiva
Prihranek pri potnih stroških za podjetje	Asocialnost
Preprečitev epidemije	Tanka meja med zasebnim in službenim
Manjši stroški dela	
Lažje in nemoteno delo	
Manj motečih elementov	
Vidni boljši rezultati dela	
Več časa za delo	
Več časa za počitek	
Digitalizacija omogoča stike na daljavo	
Možnost kombiniranega dela	
Prilagodljivost dela	

5. Zaključek

Rezultati prve raziskave so pokazali, da so delodajalci neupravičeno zanemarjali oziroma odklanjali delo zaposlenih od doma. Delo od doma se je pokazalo bolj učinkovito kot čakanje v prvem delu epidemije, ko delodajalci še niso izkoristili vseh priložnosti, ki jih lahko izkoristijo pri omogočanju dela od doma zaposlenim. Obenem pa so rezultati ankete pokazali tudi, da delodajalci še niso našli zadovoljive oblike za delo od doma za vse zaposlene.¹

Pomembno je opozorilo na desocializacijo, ki ga je navedel v odgovoru eden izmed anketirancev. Delo od doma lahko skupaj z razvojem informacijske tehnologije vodi v krhanje družbenih vezi, socialno izoliranost, razkroj etičnih civilizacijskih norm in tudi v zdravstvene težave odrinjenih članov družbe. Zavedati se moramo, da je delo od doma v kriznih razmerah lahko samo delna rešitev, ki ne bi smela biti stalna.

Pričakujemo, da bodo uspešni rezultati, ki so jih dosegli delavci pri delu od doma, povečali obseg te oblike dela v prihodnosti tako v matičnih delovnih organizacijah kot tudi pri delu izven delovnega časa, izobraževanju, udeležbah na medmrežnih konferencah in koristnem preživljanju prostega časa s povečanim številom ogledov

¹ Pet zaposlenih v arhivu ni imelo pogojev za delo od doma. Štirje zaradi narave dela, četrti pa zaradi slabše opremljenosti.

kulturno-umetniških in izobraževalnih dogodkov. Pri tem pa moramo biti pozorni na opozorilo iz prejšnjega odstavka in preprečiti pot v izoliranost ali samoizoliranost posameznikov.

Pri ponovnem razmišljanju o razpravi Galeta (2012) se je potrdilo dejstvo, da je treba uvajati delo od doma po postopnih korakih in da se delo od doma ne bi izvajalo samo kot krizni ukrep, ampak kot preiščena strategija podjetij. Gale je v intervjuju (2020) primerjal razpravo, ki je bila napisana v času globalne finančne krize, in okoliščine, ki so nastale zaradi covidne krize, ter izpostavil pet značilnosti dela od doma:

- Uvajanje dela od doma je dolgotrajen proces, ki ga je epidemija samo pospešila.
- Pri delu od doma naj bi imeli koristi tako delodajalci kot tudi delojemalci.
- Delo od doma bo povečalo motivacijo za delo in prineslo boljše delovne rezultate.
- Delo dokumentalistov je preprosto merljivo in ga je možno tudi nagrajevati po učinku.
- Občutek zadovoljnost bo zanesljivo vplival tudi na zadovoljstvo zaposlenih izven delovnega časa.

Pri opravljanju dela se je izkazalo, da so dokumentalisti brez težav opravljali delo od doma pri popisu izvorno digitalnega gradiva ter pri iskanju in pošiljanju digitaliziranih uporabniški strežnik. Za posredovanje gradiva na analognih nosilcih so morali poiskati pomoč dežurnega arhivarja. Z nadaljevanjem procesa digitalizacije in spreminjanjem arhiva iz začetnega hibridnega arhiva v vedno bolj digitaliziran arhiv bo delo, ki ga lahko zdaj imenujemo tudi »*hibridno delo od doma v hibridnih arhivih*«, vedno popolnejše.

Anketa med delavci, ki so opravljali delo od doma, je pokazala tudi na to, da se je vzorec iz nekaterih raziskav v tujini ponovil v Arhivu TV Slovenije. Če bi upoštevali rezultate obeh anket in analize dela od doma tudi za iskanje po zbirkah in pošiljanja datotek naročnikom, potem bi lahko sklepali, da je delo od doma lahko izvedljivo in koristno tako za zaposlene kot za delodajalca. Zato priporočamo delodajalcu, da razišče, kakšne oblike dela od doma bi bile najbolj primerne za delovna mesta. Verjetno bi našli skupne rešitve, ki bi pomenile večjo zadovoljstvo za zaposlene, kar bi povzročilo večjo delovno motivacijo in s tem dvig kakovosti in količine opravljenega dela.

6. Literatura

- Close-Koenig, T., Saward, A. in Borge, J. (2020).** Television, an Instrument for and a Mirror of Health And Health Services. *VIEW Journal of European Television History and Culture*, 9 (18), str. 1–6. Pridobljeno 6. 6. 2021 s spletne strani: <https://viewjournal.eu/articles/10.18146/view.271>.
- Deborah, B. (2017).** How to Let Go at the End of the Workday. *Harvard Business Review*. Pridobljeno 1. 8. 2021 s spletne strani: <https://hbr.org/2017/11/how-to-let-go-at-the-end-of-the-workday>.
- Drabczyk, M. in Ooomen, J. (2021).** Covid-19 on a driver for change in audiovisual archives: Six observations from a virtual exchange between professionals. Pridobljeno 6. 6. 2021 s spletne strani: <https://fiatifta.org/index.php/media/iat-iasa-covid-19>.
- Gale, C. (2012).** Dokumentalisti delno delajo doma. V: Gostenčnik, N. (Ur.), *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja 11. Zbornik mednarodne konference, Radenci, 28.–30. marec 2012* (str. 515–528). Maribor: Pokrajinski arhiv Maribor.
- Grayson, D. (2021).** *The BBC Archival Editorial Team and the Response to the Coronavirus Crisis. #ArchivalReads, FIAT/IFTA*. Pridobljeno 6. 6. 2021 s spletne strani: <https://fiatifta.org/index.php/archivalreads-bbc>.
- Grayson, D. in Montserrat B. (2021).** *Archive Responses to the Corona Virus Crisis. #ArchivalReads, FIAT/IFTA*. Pridobljeno 6. 6. 2021 s spletne strani: <https://fiatifta.org/index.php/archivalreads-archive-responses-to-the-corona-virus-crisis>.
- Lavrenčič, A. (2021a).** Izkušnje dokumentalistov raziskovalcev pri delu od doma. V: M. Mertnik (Ur.), *Zbornik povzetkov 9. znanstvene konference z mednarodno udeležbo Za človeka gre: Digitalna transformacija v znanosti, izobraževanju in umetnosti*, (str. 379). Maribor: Alma Mater Europaea – EC Maribor. Pridobljeno 1. 8. 2021 s spletne strani: https://almamater.si/upload/userfiles/files/Conference_2021/AMEU_K-2021_Povzetki_B5_WEB.pdf.
- Lavrenčič, A. (2021b).** Hibridni arhivi in delo od doma: primer dela v Arhivu Televizije Slovenija. V: M. Čipič Rehar (Ur.), *Zbornik prispevkov srečanja Arhivskega društva Slovenije 2021* (str. 68–76). Ljubljana, Celje: Arhivsko društvo Slovenije in Zgodovinski arhiv Celje (v pripravi za tisk).
- Lopez de Solis, I. (2021).** *RTVE's Verification Team in the corona virus crisis. #ArchivalReads, FIAT/IFTA*. Pridobljeno 6. 6. 2021 s spletne strani: <https://fiatifta.org/index.php/media/archivalreads/archivalreads2-rtves-verification-team>.
- Nuwer, R. (2016).** Why You Should Work from Home. Ditching the office at least part-time can boost profitability and personal happiness – provided. *Scientific American, Mental Health*, September 2016. Pridobljeno 1. 8. 2021 s spletne strani: <https://www.scientificamerican.com/article/why-you-should-work-from-home>.
- Thorstensson E. (2020).** *The Influence of Working from Home on Employee's Productivity. Comparative document analysis between the years 2000 and 2019*. Karlstadt: Karlstadt Business School. Pridobljeno 1. 8. 2021 s spletne strani: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1446903/FULLTEXT01.pdf>.
- Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1).** (2013). Uradni list RS, št. 21.

SUMMARY

WORK IN THE ARCHIVES OF TELEVISION SLOVENIA DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Aleksander LAVRENČIČ

Radiotelevision Slovenia, Ljubljana, Slovenia

aleksander.lavrencic@rtvslo.si

The archivists have been repeatedly figuring out how digitization will provide easy access for users to the archives and archival materials. But during the time of the covid-19 pandemic we were faced with a new paradox. Archival materials came to the employees of the archives, who performed work from home. The purpose of this paper is to describe work of the archivists from home and the work, performed by employees in the archives at the parent work organization. Work on the digitization of archival materials were continued during the time of the covid-19 pandemic. Work on the ordering and borrowing of archival materials also continued. Some works were carried out in a truncated form.

Three studies are included into a discussion: a survey among employees in the Archives of Television Slovenia (henceforth TV Slovenija), an analysis of the search for recordings for users and the possibility of sending digitized recordings directly, and a survey conducted among employees in the Archives of TV Slovenija who worked from home. In the first survey, which was conducted during the second wave of the epidemic, were included all nineteen workers in the Archives of TV Slovenija. In the second survey were included only those workers, who have worked from home (fourteen workers).

The following methodology was used in conducting the research:

- We analysed an older article on the work of television librarians from home (article was published by Ciril Gale and presented at international conference Technical and field related problems of traditional and electronic archiving Radenci 2012, and we interviewed the author eight years later – in 2020.
- We reviewed and analysed the available literature and legislation about work from home.
- We reviewed and analysed the available literature about disease Covid-19.
- Success of work from home in searching for archival materials was statistically reviewed.
- Surveys about work from home were conducted among the employees of the Archives of TV Slovenija (in autumn 2020 and in the end of summer 2021):

The results of the second survey we conducted at the end of August 2021 (due to holidays it dragged on into the first week of September 2021), which corresponded to the time between the third and the looming fourth wave of the epidemic, showed that workers, that they were working from home, generally agree that their job meets the conditions for doing work from home. The vast majority would work from home even under normal conditions, not just emergencies. As many as five respondents answered that they would do this job with great satisfaction, and three with satisfaction.

If we consider the results of both surveys and analysis of work from home about searching the archival materials, then we could conclude that working from home can be feasible and useful for both sides: employees and the employer. Therefore, we recommend the employer to research what forms of work from home would be most suitable for jobs. They would probably find common solutions that would mean greater satisfaction for employees, which would mean greater work motivation and thus increase the quality and quantity of performed work.